

نگاه مختصری به تاریخ شغان

نوشته: منزل نصرت

۳۰ جون ۲۰۲۱

شغان وشغانیان اگر چه تاریخ دراز مدت و طولانی دارند اما کمتر تحقیق در مورد آن صورت گرفته است. در این متن معلومات اندکی در باره ی دودمانی که سالهای زیادی در شغان فرمانروای داشتند، ارائه شده است و آمیوارم که در آینده های نزدیک تاریخ خطه ی شغان و ساکنانش مورد غور و بررسی قرار گیرد.

شهان شغان که درلسان شغانی بنام(بینه پین) یاد میشوند دودمانی اند از نسل قلندری به اسم سید شاه خاموش، که از احوالی فارس به شغان آماده است. این سلسله سالهای زیادی در محدوده ی جغرافیایی شغان و روشان حاکمیت داشته اند. سر سلسله ی این دودمان فردی به اسم شه خدا داد بود. پدرش سید شاه خاموش و مادرش از نسل شاهان گذشته شغان بوده است. اینکه این امیر چند سال بر شغان و روشان حاکمیت داشته است معلومات زیادی در دست نیست.

بعد از شه خدا داد فرزندش شاه ونجی به قدرت رسید. وی فردی شجاع و دلیر بود و در دوره ی حاکمیت اش مردم زندگی پر آرامشی داشته اند. بعد از شاه ونجی قباد خان، بعد از قباد خان شاه ونجی، بعد از شاه ونجی قباد خان به قدرت رسیده است. مدت فرمانروایی این شه ها تا حدی زیر ابهام پوشیده است و از طرز حکمرانی آنها معلوماتی در دست نیست .

بعد از قباد خان فرزندش شه امیر بیک به قدرت رسید. وی فردی بی کفایت بود. این شه توسط فرزندش جلال الدین به علت نا معلومی به قتل رسید و با مرگ و قلمرو اش نیز بین فرزندانش جلال الدین و قباد خان تقسیم شد اما این اوضاع دیری دوام نکرد، چون جلال الدین به امر برادرش قباد خان کشته شد. قباد خان در دوره ی فرمانروایی اش چند مرتبه به شاخ دره و درواز حمله نمود، اما از این حملات اش سودی به دست نیامورد.

بعد از قباد خان فرزندش شه عبدالعزیز به قدرت رسید اما او هم پس از مدتی توسط برادرش شه عبدالرحیم خان کشته شد. بعد از کشته شدن شه عبدالعزیز در سال ۱۲۰۶ برادرش شه عبدالرحیم بر اریکه ی قدرت تکیه زد و تا سال ۱۲۲۹ بر مناطق شغان و روشان فرمانروایی کرد. او از ظالم ترین

شه های دودمان شاه ونجی بود، و اواخر عمرش در کشمکش و قدرت طلبی میان فرزندان گذشت. شه عبدالرحیم بعد از ۲۴ سال حکمرانی به امر پسرانش به قتل رسید.

بعد از قتل شه عبدالرحیم در سال 1229 مناطق شغنان و روشن بین دو فرزندش محبت خان و یوسف علی خان تقسیم شد، اما این تقسیمات هم دیری دوام نیاورد و در سال ۱۲۳۳ درگیری بین این دو امیر صورت گرفت، که سبب شکست و فرار یوسف علی خان شد. محبت خان بعد از ۷ سال حکمرانی توسط یکی از افراد یوسف علی خان مسموم شد و با مرگش شه یوسف علی خان دوباره بر اریکه ی قدرت تکیه زد. دوره ی حکمرانی یوسف علی شاه بیشتر در کشمکش با برادرش گذشت.

در دوره ی حکمرانی این شه بود که لشکر امیر عبدالرحمن خان امیر افغانستان شیوه را تصرف کرده و شه یوسف علی خان را نیز دستگیر نموده به کابل فرستاد و به این صورت حکمرانی شه یوسف علی خان نیز بعد از ۱۵ سال به پایان رسید.

پس از چندی نیز شغنان توسط یکی از سرداران لشکر عبدالرحمن خان تصرف و به امارت کابل ملحق گردید. به این صورت فرمانروایی دودمان شه های شغنان نیز پایان یافت.

منبع: تاریخ بدخشان، مولف فضل علی بیک.